

Řídicí struktury, výrazy a funkce

Jan Faigl

Katedra počítačů
Fakulta elektrotechnická
České vysoké učení technické v Praze

Přednáška 03

B0B36PRP – Procedurální programování

Přehled témat

■ Část 1 – Řídicí struktury

Příkaz a složený příkaz

Příkazy řízení běhu programu

Podmíněné řízení běhu programu

Konečnost cyklu

S. G. Kochan: kapitoly 5 a 6

■ Část 2 – Výrazy

Výrazy a operátory

Přiházení

S. G. Kochan: kapitola 4, 12

■ Část 3 – Zadání 3. domácího úkolu (HW03)

Část I

Řídicí struktury

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 1 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Příkaz a složený příkaz (blok)

- Příkaz je výraz zakončený středníkem. *Příkaz tvořený pouze středníkem je prázdný příkaz.*
- Blok je tvořen seznamem definic proměnných a příkazů.
- Uvnitř bloku, definice proměnných zpravidla předchází příkazům.
Záleží na standardu jazyka, platí pro ANSI C (C89, C90).
- Začátek a konec bloku je vymezen složenými závorkami { a }.
- Bloky mohou být vnorené do jiného bloku.

```
1 void function(void)      1 void function(void) { /* function block start */
2 { /* function block start */ 2 { /* inner block */
3 { /* inner block */        3 for (int i = 0; i < 10; ++i) {
4 for (i = 0; i < 10; ++i)    4 //inner for-loop block
5 {                          5 }
6 //inner for-loop block    6 }
7 }                          7 }
8 }                          8 }
9 }                          9 }
```

Různé kódovací konvence.

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 5 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Složený příkaz a zanořování 1/2

Čtyři úrovně zanoření.

```
1 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
2 {
3     if (from < to) {
4         for (int number = from; number <= to; ++number) {
5             if (number % 2 == 0) {
6                 sum += number;
7             }
8         } // end for loop
9         return sum;
10    } else {
11        return 0;
12    }
13 }
14
```

Mírně na čitelnější podobu.

```
1 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
2 {
3     if (from > to) return 0;
4     int sum = 0;
5     for (int number = from; number <= to; ++number) {
6         sum += filter_odd(number);
7     } // end for loop
8     return sum;
9 }
```

Vyjmutí (definice nové funkce).

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from < to) {
5         int sum = 0;
6         for (int number = from; number <= to; ++number) {
7             sum += filter_odd(number);
8         } // end for loop
9         return sum;
10    } else {
11        return 0;
12    }
13 }
14
```

Finální „zkompatnění“.

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from > to) return 0;
5     int sum = 0;
6     for (int number = from; number <= to; ++number) {
7         sum += filter_odd(number);
8     } // end for loop
9     return sum;
10 }
11
```

Inverze (záměna podminky hodnoty vstupu).

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from > to) {
5         return 0;
6     }
7     int sum = 0;
8     for (int number = from; number <= to; ++number) {
9         sum += filter_odd(number);
10    } // end for loop
11    return sum;
12 }
13
```

Finální „zkompatnění“.

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from > to) return 0;
5     int sum = 0;
6     for (int number = from; number <= to; ++number) {
7         sum += filter_odd(number);
8     } // end for loop
9     return sum;
10 }
11
```

Použitím technik vyjmutí a inverze redukuje počet zanoření.

```
1 int filter_odd(int number)
2 {
3     if (number % 2 == 0) {
4         return number;
5     }
6     return 0;
7 }
8
```

Použitím technik vyjmutí a inverze redukuje počet zanoření.

```
1 int filter_odd(int number)
2 {
3     if (number % 2 == 0) {
4         return number;
5     }
6     return 0;
7 }
8
```

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 8 / 60

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 2 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Srozumitelnost, čitelnost kódu - kódovací konvence a styl (čistota kódu)

- Konvence a styl je důležitý, protože podporuje přehlednost a čitelnost.
https://www.gnu.org/prep/standards/html_node/Writing-C.html
  - Formátování patří k úplným základům. *Nastavte si automatické formátování v textovém editoru.*
  - Volba výstižného jména identifikátorů podporuje čitelnost.
Co může být jasně nyní, za pár dní či měsíců může být jinak.
  - Cvičte se v kódovací konvenci a zvoleném stylu i za cenu zdánlivě pomalejšího zápisu kódu. *Přehlednost je důležitá, zvláště pokud hledáte chybu.*
  - Doporučená konvence v rámci PRP
Nezřídka je užitečné nebýt se začít úplně znovu a lépe.
    - Píšte zdrojové kódy pokud možno anglicky (identifikátory).
    - Pro proměnné volte podstatná jména.
    - Pro funkce volte slovesa.
- Osobní preference přednášejícího: odsazení 3 znaky, mezery místo tabulátorů.*

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 6 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Složený příkaz a zanořování 2/2

Inverze (záměna podminky hodnoty vstupu).

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from > to) {
5         return 0;
6     }
7     int sum = 0;
8     for (int number = from; number <= to; ++number) {
9         sum += filter_odd(number);
10    } // end for loop
11    return sum;
12 }
13
```

Finální „zkompatnění“.

```
1 int filter_odd(int number);
2 int get_sum_of_even_numbers(int from, int to)
3 {
4     if (from > to) return 0;
5     int sum = 0;
6     for (int number = from; number <= to; ++number) {
7         sum += filter_odd(number);
8     } // end for loop
9     return sum;
10 }
11
```

Použitím technik vyjmutí a inverze redukuje počet zanoření.

```
1 int filter_odd(int number)
2 {
3     if (number % 2 == 0) {
4         return number;
5     }
6     return 0;
7 }
8
```

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 9 / 60

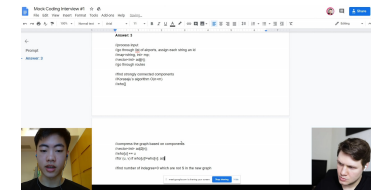
Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 3 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Srozumitelnost a čitelnost kódu - kódovací konvence

- Existují různé kódovací konvence; inspiруйте se existujícími doporučeními a čtením reprezentativních kódů.

Clean Code - Uncle Bob / Lesson 1
<https://youtu.be/7EmboKQH81M>

Google Coding Interview with a High School Student
<https://youtu.be/qz9tKlF431k>

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 7 / 60
Příkaz a složený příkaz Příkazy řízení běhu programu Podmíněné řízení běhu programu Konečnost cyklu

Příkazy řízení běhu programu

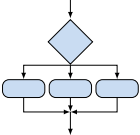
- Podmíněné řízení běhu programu
  - Podmíněný příkaz: `if ()` nebo `if () ... else`
  - Programový přepínač: `switch () case ...`
- Cykly
  - `for ()`
  - `while ()`
  - `do ... while ()`
- Nepodmíněné větvení programu
  - `continue`
  - `break`
  - `return`
  - `goto`

Jan Faigl, 2025 B0B36PRP – Přednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce 11 / 60

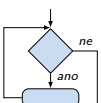
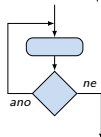
Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Podmíněné větvení – if			
■ if (výraz) příkaz1; else příkaz2 ■ Je-li hodnota výrazu výraz != 0 (TRUE), provede se příkaz příkaz1 jinak příkaz2. ■ Část else je nepovinná. ■ Podmíněné příkazy mohou být vnořené a můžeme je řetězit. <i>Příkaz může být blok příkazů.</i> <pre>1 int max; 2 if (a > b) { 3 ... 4 } else if (a < c) { 5 ... 6 } else if (a == b) { 7 ... 8 } else { 9 ... 10 }</pre> ■ Příklad zápisu <pre>1 if (x < y) { 2 int tmp = x; 3 x = y; 4 y = tmp; 5 }</pre> <i>Jaký je smysl těchto programů?</i>			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		13 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Programový přepínač switch – Příklad			
<pre>1 switch (v) { 2 case 'A': 3 printf("Upper 'A'\n"); 4 break; 5 case 'a': 6 printf("Lower 'a'\n"); 7 break; 8 default: 9 printf("It is not 'A' nor 'a'\n"); 10 break; 11 }</pre> <pre>1 if (v == 'A') { 2 printf("Upper 'A'\n"); 3 } else if (v == 'a') { 4 printf("Lower 'a'\n"); 5 } else { 6 printf("It is not 'A' nor 'a'\n"); 7 }</pre> lec03/switch.c			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		16 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Podmíněný výraz / ternární operátor			
■ V příkladu hledání největšího společného dělitele můžeme podmíněné nastavení proměnné d větvením if a else nahradit podmíněným výrazem ? : <pre>1 int getGreatestCommonDivisor(int x, int y) 2 { 3 int d; 4 if (x < y) { 5 d = x; 6 } else { 7 d = y; 8 } 9 while ((x % d != 0) (y % d != 0)) { 10 d = d - 1; 11 } 12 return d; 13 }</pre> ■ Této lze zkráceně dosáhnout podmíněným výrazem expr₁ ? expr₂ : expr₃. <pre>1 int getGreatestCommonDivisor(int x, int y) 2 { 3 int d = x < y ? x : y; 4 while ((x % d != 0) (y % d != 0)) { 5 d = d - 1; 6 } 7 return d; 8 }</pre> lec03/demo-gcd.c			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		19 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Příkaz větvení switch			
■ Příkaz switch (přepínač) umožňuje větvení programu do více větví na základě různých hodnot výrazu výtčového (celočíselného) typu, jako jsou např. int, char, short, enum. ■ Základní tvar příkazu. <pre>switch (výraz) { case konstanta₁: příkazy₁; break; case konstanta₂: příkazy₂; break; ... case konstanta_n: příkazy_n; break; default: příkazy_{def}; break; }</pre> kde <i>konstanty</i> jsou téhož typu jako <i>výraz</i> a <i>příkazy</i>; jsou posloupnosti příkazů. ■ Příkaz větvení switch mohou být vnořené. <i>Sémantika: vypočte se hodnota výrazu a provedou se ty příkazy, které jsou označeny konstantou s identickou hodnotou. Není-li vybrána žádná větev, provedou se příkazy_{def} (pokud jsou uvedeny).</i>			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		14 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Větvení switch – pokračování ve vykonávání dalších větví			
■ Příkaz break dynamicky ukončuje větev, pokud jej neuvedeme, pokračuje se v provádění další větve. <pre>1 int part = ? 2 switch(part) { 3 case 1: 4 printf("Branch 1\n"); 5 break; 6 case 2: 7 printf("Branch 2\n"); 8 case 3: 9 printf("Branch 3\n"); 10 break; 11 case 4: 12 printf("Branch 4\n"); 13 break; 14 default: 15 printf("Default branch\n"); 16 break; 17 }</pre> ■ part ← 1 Branch 1 ■ part ← 2 Branch 2 Branch 3 ■ part ← 3 Branch 3 ■ part ← 4 Branch 4 ■ part ← 5 Default branch lec03/demo-switch_break.c			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		17 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Cykly			
■ Cyklus for a while testuje podmínku opakování před vstupem do těla cyklu. ■ for – inicializace, podmínka a změna řídicí proměnné. <pre>1 for (int i = 0; i < 5; ++i) { 2 ... 3 }</pre> ■ while – řídicí proměnná v těle cyklu. <pre>1 int i = 0; 2 while (i < 5) { 3 ... 4 i += 1; 5 }</pre> ■ Cyklus do testuje podmínku opakování cyklu po prvním provedení cyklu. <pre>1 int i = -1; 2 do { 3 ... 4 i += 1; 5 } while (i < 5);</pre>			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		20 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Programový přepínač – switch			
■ Přepínač switch(výraz) větví program do <i>n</i> směrů. ■ Hodnota výraz je porovnávána s <i>n</i> konstantními výrazy typu int příkazy. <pre>case konstanta₁: ...</pre> ■ Hodnota výraz musí být celočíselná a hodnoty konstanta₁ musejí být navzájem různé. ■ Pokud je nalezena shoda, program pokračuje od tohoto místa dokud nenajde příkaz break nebo konec příkazu switch. ■ Pokud shoda není nalezena, program pokračuje nepovinnou sekcí default. <i>Seke default se zpravidla uvádí jako poslední.</i> ■ Příkazy switch mohou být vnořené.			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		15 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Příklad větvení switch vs if-then-else			
■ Napište konverzní program, který podle čísla dnu v týdnu vytiskne na obrazovku jméno dne. Ošetřete případ, kdy bude zadané číslo mimo platný rozsah (1 až 7). <pre>1 int day_of_week = 3; 2 if (day_of_week == 1) { 3 printf("Monday"); 4 } else if (day_of_week == 2) { 5 printf("Tuesday"); 6 } else ... { 7 printf("Tuesday"); 8 } else if (day_of_week == 7) { 9 printf("Sunday"); 10 } else { 11 fprintf(stderr, "Invalid number"); 12 }</pre> <pre>1 int day_of_week = 3; 2 switch (day_of_week) { 3 case 1: 4 printf("Monday"); 5 break; 6 case 2: 7 printf("Tuesday"); 8 break; 9 ... 10 case 7: 11 printf("Sunday"); 12 break; 13 default: 14 fprintf(stderr, "Invalid number"); 15 break; 16 }</pre> lec03/demo-switch_day_of_week.c <i>Oba způsoby jsou sice funkční, nicméně elegantnější lze vyřešit úlohu použitím datové struktury pole nebo ještě lépe asociativním polem / hash mapou.</i>			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		18 / 60

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Cyklus for			
■ Základní příkaz cyklu for má tvar for (<i>inicializace; podmínka; změna</i>) <i>příkaz</i>. ■ Odpovídá cyklu while ve tvaru: <pre>inicializace; while (podmínka) { příkaz; změna; }</pre> ■ Změnu řídicí proměnné lze zkráceně zapsat operátorem inkrementace nebo dekrementace ++ a --. ■ Alternativně lze též použít zkrácený zápis přiřazení, např. +=. <pre>1 for (int i = 0; i < 10; ++i) { 2 printf("i: %i\n", i); 3 }</pre>			
Jan Faigl, 2025	BOB36PRP – Prednáška 03: Řídicí struktury, výrazy a funkce		21 / 60

Cyklus while a do-while

- Základní příkaz cyklu **while** má tvar **while** (*podmínka*) příkaz;
- Základní příkaz cyklu **do-while** má tvar **do** příkaz **while** (*podmínka*).

Příklad

```
1 q = x;
2 while (q >= y) {
3     q = q - y;
4 }
```

```
1 q = x;
2 do {
3     q = q - y;
4 } while (q >= y);
```

- Jaká je hodnota proměnné *q* po skončení cyklu pro hodnoty.
  - $x \leftarrow 10$ a $y \leftarrow 3$
  - $x \leftarrow 2$ a $y \leftarrow 3$

```
while: 1, do-while: 1
while: 2, do-while: -1
lec03/demo-while.c
```

Příkaz break – Ukončení cyklu

- Příkaz **break** způsobí opuštění těla cyklu. Program pokračuje dalším příkazem za tělem cyklu.

- Příklad **break** ve **while** cyklu.

```
1 int i = 10;
2 while (i > 0) {
3     if (i == 5) {
4         printf("i reaches 5, leave the loop\n");
5         break;
6     }
7     i--;
8     printf("End of the while loop i: %d\n", i);
9 }
```

```
1 $ clang break.c
2 $ ./a.out
3 End of the while loop i: 9
4 End of the while loop i: 8
5 End of the while loop i: 7
6 End of the while loop i: 6
7 End of the while loop i: 5
8 i reaches 5, leave the loop
9
lec03/break.c
```

- Příkazy **continue** a **break** ve **for** cyklu.

```
1 for (int i = 0; i < 10; ++i) {
2     printf("i: %i ", i);
3     if (i % 3 != 0) {
4         continue;
5     }
6     printf("\n");
7     if (i > 5) {
8         break;
9     }
10 }
```

```
$ clang demo-break
.c
$ ./a.out
i:1 i:2 i:3
i:4 i:5 i:6
lec03/demo-break.c
```

Příklad goto

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(void)
3 {
4     for (int i = 0; i < 5; ++i) {
5         for (int j = 0; j < 3; ++j) {
6             printf("i-j: %i-%i\n", i, j);
7             if (j == 2) {
8                 goto outer;
9             }
10        }
11    }
12 }
13 outer:
14 int a;
15 return 0;
16 }
```

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(void)
3 {
4     for (int i = 0; i < 5; ++i) {
5         for (int j = 0; j < 3; ++j) {
6             printf("i-j: %i-%i\n", i, j);
7             if (j == 2) {
8                 goto outer;
9             }
10        }
11    }
12 }
13 outer;; // za návěštím musí být příkaz
14 int a; // definice není příkaz
15 return 0;
16 }
```

lec03/goto_outer.c

Cyklus for(; ;)

- Příkaz **for** cyklu má tvar **for** ([*vyraz₁*]; [*vyraz₂*]; [*vyraz₃*]) příkaz;
- Cyklus **for** používá řídicí proměnnou a probíhá následovně:
  1. *vyraz₁* – Inicializace (zpravidla řídicí proměnné);
  2. *vyraz₂* – Test řídicího výrazu;
  3. Pokud *vyraz₂* !=0 provede se příkaz, jinak cyklus končí;
  4. *vyraz₃* – Aktualizace proměnných na konci běhu cyklu;
  5. Opakování cyklu testem řídicího výrazu.
- Výrazy *vyraz₁* a *vyraz₃* mohou být libovolného typu.
- Libovolný z výrazů lze vynechat.
- **break** – cyklus lze nuceně opustit příkazem **break**.
- **continue** – část těla cyklu lze vynechat příkazem **continue**.

Příkaz přeruší vykonávání těla (blokového příkazu) pokračuje vyhodnocením *vyraz₃*.

- Při vynechání řídicího výrazu *vyraz₂* se cyklus bude provádět nepodmíněně.
`for (;;) {...}`

Nekonečný cyklus

Příkaz goto

- Příkaz nepodmíněného lokálního skoku **goto** předá řízení na místo určené návěštím *navesti* – syntax **goto** *navesti*;
- Návěští má tvar *navesti* příkaz.
- Příkaz **goto** lze použít pouze v těle funkce a skok je možný pouze rámci jediné funkce.

Definice proměnné není příkaz.

```
1 int test = 3;
2 for (int i = 0; i < 3; ++i) {
3     for (int j = 0; j < 5; ++j) {
4         if (j == test) {
5             goto loop_out;
6         }
7         fprintf(stdout, "Loop i: %d j: %d\n", i, j);
8     }
9 }
10 return 0;
11 loop_out:
12 fprintf(stdout, "After loop\n"); // goto can jump to a label that
13     represents statement (there must be an address to be jumped at).
14 return -1;
```

lec03/goto.c

Konečnost cyklů 1/3

- Konečnost algoritmu – pro přípustná data v konečné době skončí.
- Aby byl algoritmus **konečný** musí každý cyklus v něm uvedený skončit po konečném počtu kroků.
- Jedním z důvodů neukončení programu je zacyklení.
  - Program opakovaně vykoná cyklus, jehož podmínka ukončení není nikdy splněna.

```
1 while (i != 0) {
2     j = i - 1;
3 }
```

```
1 while (i != 0) {
2     j = i - 1;
3 }
```

Příkaz continue

- Příkaz návratu na vyhodnocení řídicího výrazu – **continue**.
- Příkaz **continue** lze použít pouze v těle cyklů.
  - **for** ()
  - **while** ()
  - **do...while** ()

```
1 int i;
2 for (i = 0; i < 20; ++i) {
3     if (i % 2 == 0) {
4         continue;
5     }
6     printf("%3d", i);
7 }
```

```
1 for (int i = 0; i < 10; ++i) {
2     printf("i: %i ", i);
3     if (i % 3 != 0) {
4         continue;
5     }
6     printf("\n");
7 }
```

```
1 clang demo-continue.c
2 ./a.out
3 i:0
4 i:1 i:2 i:3
5 i:4 i:5 i:6
```

Vnořené cykly

- Příkaz **break** ukončuje vnitřní cyklus.

```
1 for (int i = 0; i < 3; ++i) {
2     for (int j = 0; j < 3; ++j) {
3         printf("i-j: %i-%i\n", i, j);
4         if (j == 1) {
5             break;
6         }
7     }
8 }
```

```
i-j: 0-0
i-j: 0-1
i-j: 1-0
i-j: 1-1
i-j: 2-0
i-j: 2-1
```

- Vnější cyklus můžeme ukončit příkazem **goto**.

```
1 for (int i = 0; i < 5; ++i) {
2     for (int j = 0; j < 3; ++j) {
3         printf("i-j: %i-%i\n", i, j);
4         if (j == 2) {
5             goto outer;
6         }
7     }
8 }
9 outer:
```

```
i-j: 0-0
i-j: 0-1
i-j: 0-2
```

lec03/demo-goto.c

Konečnost cyklů 2/3

- Základní pravidlo pro konečnost cyklu.
  - Provedení těla cyklu se musí změnit hodnota proměnné použité v podmínce ukončení cyklu.

```
1 for (int i = 0; i < 5; ++i) {
2     ...
3 }
```

- Uvedené pravidlo konečnost cyklu nezaručuje.

```
1 int i = -1;
2 while ( i < 0 ) {
3     i = i - 1;
4 }
```

Konečnost cyklu závisí na hodnotě proměnné před vstupem do cyklu.

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Konečnost cyklů 3/3			
<pre>1 while (i != n) { 2 ... //příkazy nemenící hodnotu promenne i 3 i++; 4 }</pre>		<pre>lec03/demo-loop_byte.c</pre>	- Vstupní podmínka konečnosti uvedeného cyklu. $i \leq n$ pro celá čísla. <i>Jak by vypadala podmínka pro proměnné typu double?</i> <i>Co se stane pokud by proměnná i byla typu unsigned char?</i> <pre>lec03/demo-loop.c</pre>
- Splnění vstupní podmínky konečnosti cyklu musí zajistit příkazy předcházející příkazu cyklu. - Zabezpečený program testuje přípustnost vstupních dat.			

Příklad – test zda-li je číslo prvočíslem – isPrimeNumber() 3/3

- Misto příkazu break můžeme testovat hodnotu ret v podmínce opakování cyklu. <pre>1 _Bool isPrimeNumber(int n) 2 { 3 _Bool ret = true; 4 const int maxBound = (int)sqrt((double)n); 5 for (int i = 2; ret && i <= maxBound; ++i) { 6 if (n % i == 0) { 7 ret = false; // leave the loop if it is sure n is not a prime number 8 } 9 } 10 return ret; 11 }</pre> - Nebo ještě přidat nastavení ret při aktualizaci hodnoty řídící proměnné. <pre>1 _Bool isPrimeNumber(int n) 2 { 3 _Bool ret = true; 4 const int maxBound = (int)sqrt((double)n); 5 for (int i = 2; ret && i <= maxBound; ret = !(n % i++ == 0)); 6 return ret; 7 }</pre>	Čitelnost je v tomto případě diskutabilní.

Výrazy

- Výraz předepisuje výpočet hodnoty určitého vstupu. - Struktura výrazu obsahuje <i>operandy</i>, <i>operátory</i> a <i>závorky</i>. - Výraz může obsahovat: - literály; - proměnné; - konstanty; - unární a binární operátory; - volání funkcí; - závorky. - Pořadí operací předepsaných výrazem je dáno prioritou a asociativitou operátorů. Příklad <pre>10 + x * y // pořadí vyhodnocení 10 + (x * y) 10 + x + y // pořadí vyhodnocení (10 + x) + y</pre> <i>* má vyšší prioritu než + je asociativní zleva</i>	

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Příklad – test zda-li je číslo prvočíslem – isPrimeNumber() 1/3			
<pre>1 #include <stdbool.h> 2 #include <math.h> 4 _Bool isPrimeNumber(int n) 5 { 6 _Bool ret = true; 7 for (int i = 2; i <= (int)sqrt((double)n); ++i) { 8 if (n % i == 0) { 9 ret = false; // leave the loop once it is sure 10 break; // n is not a prime number 11 } 12 } 13 return ret; 14 }</pre>		<pre>lec03/demo-prime.c</pre>	break – po nalezení prvního dělitele nemusíme dále testovat.

Kódovací konvence

- Příkazy break a continue v podstatě odpovídají příkazům skoku. - Obecně můžeme říci, že příkazy break a continue nepřidávají příliš na přehlednosti. <i>Ne nutné break v příkazu switch.</i> - Prerušení cyklu break nebo continue můžeme využít v těle dlouhých funkcí a vnořených cyklech. <i>Ale funkce bychom měli psát krátké a přehledné.</i> - Je-li funkce (tělo cyklu) krátké, je význam break/continue čitelný. - Podobné použití na začátku bloku cyklu, např. jako součást testování splnění předpokladů, je zpravidla přehledné. - Použití uprostřed bloku je však už méně přehledné a může snížit čitelnost a porozumění kódu. https://www.scribd.com/doc/38873257/Knuth-1974-Structured-Programming-With-Go-to-Statements	

Výrazy a operátory

- Výraz se skládá z operátorů a operandů. - Nejjednodušší výraz tvoří konstanta, proměnná nebo volání funkce. - Výraz sám může být operandem. - Výraz má typ a hodnotu. <i>(Pouze výraz typu void hodnotu nemá.)</i> - Výraz zakončený středníkem ; je příkaz. - Operátory jsou vyhrazené znaky pro zápis výrazů. <i>Případné posloupnost znaků.</i> - Postup výpočtu výrazu s více operátory je dán prioritou operátorů. <i>Postup výpočtu lze předepsat použitím kulatých závorek (a).</i> - Operátory: aritmetické, relační, logické, bitové. - Arita operátoru (počet operandů) – unární, binární, ternární. - Obecně (mimo konkrétní případy) není pořadí vyhodnocení operandů definováno (nezaměňovat s asociativitou). <i>Např. pro součet f1() + f2() není definováno, který operand se vyhodnotí jako první (jaká funkce se zavolá jako první).</i> - Chování i = ++i + i++; není definováno, závisí na překladači. - Pořadí vyhodnocení je definováno pro operandy v logickém součinu AND a součtu OR. http://en.cppreference.com/w/c/language/eval_order	

Příkaz a složený příkaz	Příkazy řízení běhu programu	Podmíněné řízení běhu programu	Konečnost cyklu
Příklad – test zda-li je číslo prvočíslem – isPrimeNumber() 2/3			
	- Hodnota výrazu <code>(int)sqrt((double)n)</code> se v cyklu nemění. <pre>1 for (int i = 2; i <= (int)sqrt((double)n); ++i) { 2 ... 3 }</pre> - Můžeme použít operátor čárky a inicializovat proměnou <code>maxBound</code>. <pre>1 for (int i = 2, maxBound = (int)sqrt((double)n); 2 i <= maxBound; ++i) { 3 ...</pre> - Nebo můžeme definovat proměnnou <code>maxBound</code> jako konstantní. <pre>1 _Bool ret = true; 2 const int maxBound = (int)sqrt((double)n); 3 for (int i = 2; i <= maxBound ; ++i) { 4 ... 5 }</pre> Příklad kompilace a spuštění <code>demo-prime.c</code>: <code>clang demo-prime.c -lm; ./a.out 13.</code>	<i>Striktně vzato ji počítáme znovu a znovu při každém testu podmínky opakování cyklu.</i>	

Část II

Výrazy

Základní rozdělení operátorů

- Můžeme rozlišit čtyři základní typy binárních operátorů: - Aritmetické operátory – sčítání, odčítání, násobení, dělení; - Relační operátory – porovnání hodnot (menší, větší, ...); - Logické operátory – logický součet a součin; - Operátor přiřazení - na levé straně operátoru = je proměnná (l-hodnota reprezentující místo v paměti). - Unární operátory: - indikující kladnou/zápornou hodnotu: + a –; <i>operátor – modifikuje znaménko výrazu za ním.</i> - modifikující proměnou: ++ a --; - logický operátor doplněk: !; - bitová negace : ~ (negace bit po bitu). - Ternární operátor – podmíněný příkaz. <i>Jediný ternární operátor v C je podmíněný příkaz ? :</i> http://www.tutorialspoint.com/cprogramming/c_operators.htm	

Aritmetické operátory

- Operandy aritmetických operátorů mohou být libovolného aritmetického typu.

Výjimkou je operátor zbytek po dělení % definovaný pro celá čísla (int).

*	Násobení	x * y	Součin x a y
/	Dělení	x / y	Podíl x a y
%	Dělení modulo	x % y	Zbytek po dělení x a y
+	Sečítání	x + y	Součet x a y
-	Odčítání	x - y	Rozdíl a y
+	Kladné znam.	+x	Hodnota x
-	Záporné znam.	-x	Hodnota -x
++	Inkrementace	++x/x++	Inkrementace před/po vyhodno- cení výrazu x
--	Dekrementace	--x/x--	Dekrementace před/po vyhodno- cení výrazu x

Logické operátory

- Operandy mohou být aritmetické typy nebo ukazatele.
- Výsledek 1 má význam true, 0 má význam false.
- Ve výrazech && a || se vyhodnotí nejdříve levý operand.
- Pokud je výsledek dán levým operandem, pravý se nevyhodnocuje.

Zkrácené vyhodnocování – složité výrazy.

&&	Logické AND	x && y	1 pokud x ani y není rovno 0, ji- nak 0.
	Logické OR	x y	1 pokud alespoň jeden z x, y není rovno 0, jinak 0.
!	Logické NOT	!x	1 pro x rovno 0, jinak 0.

- Operace && a || se vyhodnocují zkráceným způsobem, tj. druhý operand se nevyhodnocuje, pokud lze výsledek určit již z hodnoty prvního operandu.

Operace bitového posunu

- Operátory bitového posunu posouvají celý bitový obraz o zvolený počet bitů vlevo nebo vpravo.
  - Při posunu vlevo jsou uvolněné bity zleva plněny 0.
  - Při posunu vpravo jsou uvolněné bity zprava:
    - u čísel kladných nebo typu unsigned plněny 0;
    - u záporných čísel buď plněny 0 (logický posun) nebo 1 (aritmetický posun vpravo), dle implementace překladače.
- Operátory bitového posunu mají nižší prioritu než aritmetického operátory!
  - i << 2+1 znamená i << (2+1).

Nebuďte zaskočení nečekanou interpretací – závorkujte!

Unární aritmetické operátory

- Unární operátory ++ a -- mění hodnotu svého operandu.

Operand musí být l-hodnota, tj. výraz, který má adresu, kde je uložena hodnota výrazu (např. proměnná).

  - Lze zapsat prefixově např. ++x nebo --x;
  - nebo postfixově např. x++ nebo x--;
  - v obou případech se však liší výsledná hodnota výrazu!

int i; int a;	hodnota i	hodnota a
i = 1; a = 9;	1	9
a = i++;	2	1
a = ++i;	3	3
a = ++(i++);	nelze, hodnota i++ není l-hodnota	

V případě unárního operátoru i++ je nutné v paměti uchovat původní hodnotu i a následně inkrementovat hodnotu proměnné i. V případě použití ++i pouze inkrementujeme hodnotu i. Proto může být použití ++i efektivnější.

Bitové operátory

- Bitové operátory vyhodnocují operandy bit po bitu.
&	Bitové AND	x & y	1 když x i y je rovno 1 (bit po bitu).
	Bitové OR	x y	1 když x nebo y je rovno 1 (bit po bitu).
^	Bitové XOR	x ^ y	1 pokud pouze x nebo pouze y je 1 (exkluzivně právě jedna z variant) (bit po bitu).
~	Bitové NOT	~x	1 pokud x je rovno 0 (bit po bitu).
<<	Posun vlevo	x << y	Posun x o y bitů vlevo.
>>	Posun vpravo	x >> y	Posun x o y bitů vpravo.

Operátory přístupu do paměti

Zde pro úplnost, více v následujících přednáškách.

- V C lze přímo přistupovat k adrese paměti proměnné, kde je uložena hodnota.

Potřebujeme v scanf()!

- Přístup do paměti je prostřednictvím ukazatele (pointeru).

Dává velké možnosti, ale také vyžaduje zodpovědnost.

Operátor	Význam	Příklad	Výsledek
&	Adresa proměnné	&x	Ukazatel (pointer) na x
*	Nepřímá adresa	*p	Proměnná (nebo funkce) adresovaná point- erem p
[]	Prvek pole	x[i]	*(x+i) – prvek pole x s indexem i
.	Prvek struct/union	s.x	Prvek x struktury s
->	Prvek struct/union	p->x	Prvek struktury adresovaný ukazatelem p

Operandem operátoru & nesmí být bitové pole a proměnná typu register.

Operátor nepřímé adresy * umožňuje přístup na proměnné přes ukazatel.

Relační operátory

- Operandy relačních operátorů mohou být aritmetického typu, ukazatele shodného typu nebo jeden z nich NULL nebo typ void.

<	Menší než	x < y	1 pro x je menší než y, jinak 0.
<=	Menší nebo rovno	x <= y	1 pro x menší nebo rovno y, jinak 0.
>	Větší než	x > y	1 pro x je větší než y, jinak 0.
>=	Větší nebo rovno	x >= y	1 pro x větší nebo rovno y, jinak 0.
==	Rovná se	x == y	1 pro x rovno y, jinak 0.
!=	Nerovná se	x != y	1 pro x nerovno y, jinak 0.

Příklad – bitových operací

```
1 #include <inttypes.h>
2
3 uint8_t a = 4;
4 uint8_t b = 5;
5
6 a      dec: 4 bin: 0100
7 b      dec: 5 bin: 0101
8 a & b  dec: 4 bin: 0100
9 a | b  dec: 5 bin: 0101
10 a ^ b  dec: 1 bin: 0001
11
12 a >> 1 dec: 2 bin: 0010
13 a << 1 dec: 8 bin: 1000
```

lec03/bits.c

Vizte rekurzivní implementaci lec03/bits-recursive.c

Ostatní operátory

- Operandem sizeof() může být jméno typu nebo výraz.

()	Volání funkce	f(x)	Volání funkce f s argumentem x
(type)	Přetypování (cast)	(int)x	Změna typu x na int
sizeof	Velikost prvku	sizeof(x)	Velikost x v bajtech
? :	Podmíněný příkaz	x ? y : z	Proved' y pokud x != 0 jinak z
,	Postupné vyhodnocení	x, y	Vyhodnotí x pak y, výsledek operátoru je výsledek posledního výrazu

- Operandem operátoru sizeof() může být jméno typu nebo výraz.

```
1 int a = 10;
2 printf("%lu %lu\n", sizeof(a), sizeof(a + 1.0));
```

lec03/sizeof.c

- Příklad použití operátoru čárka.

```
1 for (c = 1, i = 0; i < 3; ++i, c += 2) {
2     printf("i: %d c: %d\n", i, c);
3 }
```

Výrazy a operátory	Přirazení	Výrazy a operátory	Přirazení	Výrazy a operátory	Přirazení
Operátor přetypování		Asociativita a prioritizace operátorů		Přirazení	

Část V

Appendix

Kódovací příklad – Tisk hodnot v šestnáctkové soustavě

- Reprezentace `float` hodnot.
  - Hodnota 85.125 je **0x42aa4000**.
  - Hodnota 0.1 je sice **0x3dcccccd**, ale je kódována **0x3dcccccd**. Protože chyba je absolutně menší.
- Implementujeme funkci pro tisk paměťové reprezentace hodnoty typu `float` jako posloupnosti hodnot bajtů v šestnáctkové soustavě.
- Přístup k `float` jako posloupnosti bajtů a tisk hex hodnot "**%02x**" funkcí `printf()`.
  - Adresním operátorem `&` získáme adresu proměnné.
  - Přetypujeme adresu jako ukazatel na hodnotu `char`.
  - Použijeme nepřímý adresní operátor `*` k přístupu k hodnotě na adrese uložené v ukazateli.

Kódovací příklad – Tisk hodnot v šestnáctkové soustavě 1/3

- Získáme adresu proměnné `float` v operátorem `&`.
- K hodnotám na adrese `&v` budeme přistupovat jako k bajtům, proto přetypujeme adresu na ukazatel (adresu) na hodnoty typu `char`.
  - `unsigned char *p = (unsigned char*)&v;`
- Hodnotu uloženou na adrese `p` získáme operátorem nepřímého adresování `*p`.
  - Adresu následujícího bajtu za adresou uloženou v `p` získáme `p = p + 1;`.
    - Protože se jedná o ukazatel na `char`, probíhá inkrementace o `sizeof(char)`, tj. o 1 (ukazatelová aritmetika).
- Vytíštěné hodnoty jsou v opačném než očekávaném pořadí **0x42aa4000** a **0x3dcccccd**.

```
1 int main(void)
2 {
3     print_float_hex(85.125);
4     print_float_hex(0.1);
5     ...
6     void print_float_hex(float v)
7     {
8         unsigned char *p = (unsigned char*)&v;
9         printf("Value %13.10f is 0x", v);
10        for (int i = 0; i < sizeof(float); ++i,
11             p = p + 1) {
12            printf("%02x", *p); // or use p[i]
13        }
14        putchar('\n');
```

```
1 $ clang floats.c -o floats && ./floats
2 Value 85.1250000000 is 0x0040aa42
3 Value 0.1000000015 is 0xcdcccc3d
```

Nedefinované chování

- Dle standardu C mohou některé příkazy (výrazy) způsobit **nedefinované chování**.
    - `c = (b = a + 2) - (a - 1);`
    - `j = i * i++;`
  - Program se může chovat rozdílně podle použitého kompilátoru, případně nemusí jít zkompileovat, spustit, nebo dokonce padat a chovat se neobvykle či produkovat nesmyslné výsledky.
  - To se může například také stát v případě, že nejsou proměnné inicializovány.
- Vyhybejte se příkazům (výrazům), které mohou vést na nedefinované chování!**

Přehled operátorů a jejich priorit 1/3

Priorita	Operátor	Asociativita	Operace
1	<code>++</code> <code>--</code> <code>()</code> <code>[]</code> <code>.</code> <code>-></code>	P/L L→P	pre/post inkrementace pre/post dekrementace volání metody indexace do pole přístup na položky struktury/unionu přístup na položky přes ukazatel
2	<code>! ~</code> <code>- +</code> <code>()</code> <code>*</code> <code>&</code> <code>sizeof</code>	P→L	logická a bitová negace unární plus (minus) přetypování nepřímé adresování (dereference) adresa (reference) velikost

Kódovací příklad – Tisk hodnot v šestnáctkové soustavě 3/3

- Detekce uložení můžete být založena na různých principech.
  - `#include <stdint.h>`
  - `_Bool is_big_endian(void)`
- Intuitivně můžeme uložit definovanou hodnotu, která má pouze jeden bajt nenulový a ostatní nulové.
- Využijeme složeného typu `union`, ve kterém položky sdílejí paměť a umožňují nám tak různý pohled na konkrétní block paměti.
  - Definujeme celočíselnou proměnnou o čtyřech bajtech, např., `uint32_t` z knihovny `stdint.h`.
  - Nastavíme hodnotu na `0x01 00 00 00`.
  - Otestujeme první bajt paměťové reprezentace.

```
1 #include <stdint.h>
2 _Bool is_big_endian(void)
3 {
4     union {
5         uint32_t i;
6         char c[4]; // 4 is fine here as we use
7                     uint32_t
8     } e = { 0x01000000 };
9     return e.c[0];
10 }
```

Compiler Explorer – Analýza optimalizovaného kódu

Vliv optimalizace `-O2` na výsledný kód, který obsahuje nedefinované chování, přetečení celého čísla.

```
1 int main(void)
2 {
3     int ret = 0;
4     for (int i = 2147483640; i >= 0; ++i) {
5         ret = 12;
6     }
7     return ret;
8 }
```

Assembly output (x86_64 gcc 12.2):

```
1 main:
2     push    rbp
3     mov     rbp, rsp
4     mov     DWORD PTR [rbp-4], 0
5     mov     DWORD PTR [rbp-8], 2147483640
6     jmp     .L2
7 .L3:
8     mov     eax, DWORD PTR [rbp-8]
9     add     DWORD PTR [rbp-4], eax
10    add     DWORD PTR [rbp-8], 1
11    .L2:
12    cmp     DWORD PTR [rbp-8], 0
13    jns     .L3
14    mov     eax, DWORD PTR [rbp-4]
15    pop     rbp
16    ret
```

Output (07):

```
1 main:
2     .L2:
3     jmp     .L2
```

<https://godbolt.org/z/G3GEz4vbw>

Přehled operátorů a jejich priorit 2/3

Priorita	Operátor	Asociativita	Operace
3	* , / , %	L→R	násobení, dělení, zbytek
4	+ -		sčítání, odečítání
5	>> , <<		bitový posun vlevo, vpravo
6	< , > , <= , >=		porovnání
7	== , !=		rovno, nerovno
8	&		bitový AND
9	^		bitový XOR
10	 		bitový OR
1	&&		logický AND
12	 		logický OR

Přehled operátorů a jejich priorit 3/3

Priorita	Operátor	Asociativita	Operace
13	? :	P→L	ternární operátor
14	= += , -= *= , /= , %= <<= , >>= &= , ^= , =	P→L	přirazení přirazení přirazení součtu, rozdílu přirazení součinu, podílu a zbytku přirazení bitového posunu vlevo, vpravo přirazení bitového AND, XOR, OR
15	,	L→P	operátor čárka

http://en.cppreference.com/w/c/language/operator_precedence